

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, faks. (8 5) 272 3641, el. p. sodrainfo@sodra.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

2011-02-25 Nr. (11.3) I- 1329
Į 2011-01-28 Nr. 292

DĖL NEDARbingumo KONTROLĖS

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje (toliau – Fondo valdyba) Jūsų prašymas dėl informacijos teikimo išnagrinėtas.

Informuojame, kad Fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių teisė į kontrolę reglamentuota Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 16 punkte. Fondo valdybos teritorinių skyrių funkcija – kontroliuoti nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo ir tęsimo teisėtumą bei pagrįstumą (laikinojo nedarbingumo nustatymo teisėtumą bei pagrįstumą).

Vadovaujantis Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, pagrindas skirti ligos pašalpą yra nedarbingumo pažymėjimas, išduotas pagal Sveikatos apsaugos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministrų patvirtintas Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisykles (toliau – Taisyklės). Pagal Taisyklių 113 punkto nuostatas už laikinojo nedarbingumo ekspertizės kokybę ir pagrįstumą atsako ją atliekantys gydytojai. Ligos ir motinystės pašalpų sumas, išmokėtas pagal nepagrįstai išduotus ar išduotus pažeidžiant šias Taisykles elektroninius pažymėjimus, Fondo valdybos teritoriniai skyriai teisės aktu nustatyta tvarka išieško iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų (Taisyklių 114 punktas).

Remiantis Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų (toliau – Nuostatai) 36 punkto nuostatomis, asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo ir slaugos režimą, paskirtu laiku be pateisinamos priežasties neatvykusiems pas gydytoją arba, kaip nustatyta teisės aktu, pasitikrinti darbingumo, ligos pašalpa Fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus (pavadootojo) arba skyriaus direktoriaus įgalioto teritorinio skyriaus valstybės tarnautojo sprendimu gali būti neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos, bet ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų, o neatvykusiems pagal gydytojų siuntimą patikrinimo į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą ar Asmens sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų konsultacinę komisiją (toliau – GKK) - visam laikui nuo tos dienos, kurią jie turėjo atvykti pasitikrinti.

Jeigu apdraustasis asmuo nedarbingumo, šeimos nario slaugos ar vaiko priežiūros laikotarpiu, nustatytu šių Nuostatų 17.6 punkte, dirba ir dėl ligos, šeimos nario slaugos ar vaiko priežiūros nepraranda darbo pajamų arba elgiasi taip, kad jo veiksmai galėjo užtęsti laikinojo nedarbingumo, šeimos nario slaugos ar vaiko priežiūros trukmę, ligos pašalpa už tą laikotarpį nemokama. Šiuos pažeidimus gali nustatyti asmens sveikatos priežiūros įstaigos gydytojai, Fondo teritorinio skyriaus valstybės tarnautojai ar darbdavio sudaryta komisija. Jeigu pašalpa neteisėtai išmokėta dėl jos gavėjo kaltės, susidariusi permoka teritorinio skyriaus direktoriaus sprendimu išieškoma iš bet kurios kitos išmokos, mokamos tam asmeniui iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto (toliau – VSDF) lėšų. Jeigu asmuo jokių valstybinio socialinio draudimo išmokų negauna, permoka išieškoma teismine tvarka. Jeigu apdraustajam asmeniui ligos pašalpa permokama dėl to, kad jam darbingumo lygis, pagal kurį paskiriama ir/ar mokama valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija, nustatomas atgaline data, permokėta ligos pašalpa išieškoma iš šios pensijos ar kitų socialinio draudimo išmokų, priklausančių šiam apdraustajam asmeniui (Nuostatų 71 punktas).

2011-R95-I-7318

Fondo valdyba ir teritoriniai skyriai, vykdydami nedarbingumo kontrolę, skiria pastovų ir nuolatinį dėmesį nedarbingumo pažymėjimų apdraustiesiems asmenims išdavimo ir tęsimo pagrįstumui užtikrinti **iki ligos pašalpos skyrimo iš VSDF lėšų**. Programinės įrangos pagalba analizuojamas nedarbingumo pažymėjimų išdavimas pagal tam tikrus kriterijus ir nuolat atliekami patikrinimai asmens sveikatos priežiūros įstaigose bei kviečiami laikinai nedarbingais pripažinti asmenys, kurių sveikatos būklė ir darbingumas yra tikrinami asmens sveikatos priežiūros įstaigų GKK, dalyvaujant Fondo valdybos teritorinio skyriaus specialistui (nedarbingumo kontrolei).

Fondo valdybos teritoriniai skyriai prieš priimdami sprendimą dėl ligos pašalpos neskyrimo ar pašalpos mokėjimo nutraukimo, elgesio taisykles nedarbingumo laikotarpiu pažeidusius asmenis prašo paaiškinti šių pažeidimų padarymo priežastis ir aplinkybes arba pateikti tai pateisinančius dokumentus.

Taip pat operatyviai yra reaguojama ir į darbdavių bei kitų institucijų prašymus patikrinti, ar pagrįstai yra išduoti ar tęsti nedarbingumo pažymėjimai jų darbuotojams. Vykdoma laikinojo nedarbingumo kontrolė kasmet aktyvėja. Per 2010 metus darbingumo patikrinimui buvo iškviešti virš **56 tūkst. laikinai nedarbingais pripažintų asmenų, iš jų - daugiau kaip pusė buvo pripažinti darbingais**.

Kad yra piktnaudžiaujama nustatant laikinąjį nedarbingumą ir išduodant/tęsiant nedarbingumo pažymėjimus akivaizdžiai parodė tikrinimų rezultatai, kai 2004 metais Fondo valdyba pasirašė duomenų teikimo sutartį su Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Beveik septynis metus vykdoma apdraustųjų, nedarbingumo laikotarpiu kirtusių valstybės sieną, asmenų laikinojo nedarbingumo ekspertizės kontrolė (kai skiriant bei mokant ligos pašalpą yra tikrinama ar laikinojo nedarbingumo metu asmuo nevyko į užsienį) davė teigiamų rezultatų. Per šį laikotarpį asmenų, laikinojo nedarbingumo metu kirtusių Valstybės sieną, sumažėjo tris kartus. Tuo pačiu tikslu (skiriant bei mokant ligos pašalpą yra tikrinama ar laikinojo nedarbingumo metu asmuo nelaikė egzaminų ar įskaitų) 2005, 2006, 2007 ir 2009 metais buvo pasirašytos duomenų teikimo sutartys atitinkamai su Vilniaus universitetu, Vilniaus Gedimino technikos universitetu, Mykolo Romerio universitetu ir Kauno medicinos universitetu. Rengiamos ir derinamos sutartys su kitais šalies universitetais. Pagal Fondo valdybos teritorinių skyrių duomenis, 2010 m. nustatyti 196 asmenys laikinojo nedarbingumo metu kirtę Valstybės sieną, 2010 m. nustatyta 228 asmenų laikinojo nedarbingumo metu laikę įskaitas ir egzaminus. Pažymėtina, kad Europos Sąjungos šalių teisingumo ir vidaus reikalų ministrams 2007 m. gruodžio 6 d. priėmus galutinį sprendimą dėl Šengeno erdvės praplėtimo nuo gruodžio 21 dienos priimant į šią erdvę devynias šalis naujokes (taip pat ir Lietuvą) nebeįsigaunama Valstybės sienos apsaugos tarnybos duomenų apie apdraustųjų judėjimą Šengeno erdvėje.

Direktoriaus pavaduotojas

Ričardas Kaminskas

Originalas siunčiamas registruotu laišku.

Jūratė Bimbirienė, tel. (8 5) 272 2859, el. p. jurate.bimbiriene@sodra.lt